

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság **felperesnek**, dr. Kontor Krisztina ügyvéd képviselt **alperes** ellen **megtérítési igény** iránt a Budapesti XX., XXI. és XXIII. kerületi Bíróság előtt 17.P.XX.21.289/2008. szám alatt indult és másodfokon a Fővárosi Bíróság 45.Pf.643.518/2008/3. számú ítéletével befejezett perében az említett jogerős ítélet ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2010. március 30-án megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Bíróság 45.Pf.643.518/2008/3. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 37.500 (Harminchétezeröttszáz) Ft felülvizsgálati perköltséget.

A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték az államot terheli.

Ez ellen az ítélet ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A peres felek házastársak voltak, a házastársi együttélésük alatt, 1999. szeptember 9-én alapították a G. Betéti Társaságot, (a továbbiakban: bt.) a felperes, mint beltag 9.000 Ft összegű és az alperes, mint kültag 1.000 Ft összegű vagyoni hozzájárulásával. A bt. üzemeltette az R.Sz-szel megkötött üzemeltetési szerződés alapján a T. ingatlant a rajta lévő épületekkel és helyiségekkel együtt és az üzemeltetés során tartozást halmozott fel. Az R. Városi Bíróság 2005. február 23-án jogerőre emelkedett ítéletével egyetemlegesen kötelezte a peres feleket, mint az időközben megszűnt bt. volt tagjait 2.554.391 Ft tőke és ennek kamatai, valamint perköltség megfizetésére az R. Sz. részére. (Az adott perben az alperesek egyetemleges marasztalására azért került sor, mert jelen per alperesének, a kültagnak a neve a cégjegyzékben szerepelt.) Az ítélet végrehajtása során az összesen 3.001.308 Ft

összegű tartozásból a felperes részéről 2.781.308 Ft, az alperes részéről pedig 220.000 Ft megfizetésére került sor.

A peres felek házasságát a bíróság 2005. március 18-án kelt ítéletével felbontotta és ugyanezen a napon jogerőre emelkedett végzésével jóváhagyta a peres felek egyezségét, melyben a közös kiskorú gyermekek elhelyezése, tartása, lakhatása és az utolsó közös lakás használata mellett a közös vagyonhoz tartozó ingóságok megosztásáról rendelkeztek.

A felperes keresetében 1.280.054 Ft és ennek 2007. október 10-től járó kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Arra hivatkozott, hogy az R. Sz. részére a végrehajtási eljárás során kifizetett 3.001.308 Ft tartozásból a peres feleket külön-külön 1.500.654 Ft megfizetése terhelte. Mivel a felperes kötelezettségét meghaladóan teljesített, a Ptk. 338. § (1) bekezdése alapján megtérítési igénye keletkezett az alperessel szemben.

Az alperes 80.130 Ft erejéig a keresetet elismerte, ezt meghaladóan kérte annak elutasítását.

Az elsőfokú bíróság 11. sorszámú ítéletében 80.130 Ft és ennek 2007. október 10-től járó kamatai 8 havi részletekben való megfizetésére kötelezte az alperest a felperes javára, az ezt meghaladó keresetet pedig elutasította.

Tényként állapította meg, hogy a bt. perbeni tartozása a peres felek házastársi életközösségének fennállása alatt keletkezett. Álláspontja szerint ugyan a Csjt. 27-28. §-ai szerint vélelem szól amellett, hogy a házastársi közös vagyont terhelő tartozás megfizetésére a peres felek 1/2-1/2 arányban kötelesek, de ez a vélelem megdönthető. Mind az 1997. évi CXIV. törvény (továbbiakban: 1997. évi Gt.) 85. § (2) bekezdése, mind a betéti társaság társasági szerződése értelmében vagyoni hozzájárulásuk arányában oszlik meg a tagok, azaz a peres felek között a bt. vesztesége. Ez a rendelkezés irányadó a Ptk. 338. § (1) bekezdése szerinti megtérítési igény érvényesítésénél is, ezért az alperes a bt. perbeni tartozásából nem 1.500.654 Ft, hanem a tartozás 1/10-ed részének megfelelő 300.130 Ft megfizetésére volt köteles, és mivel 220.000 Ft-ot ebből az összegből már megfizetett, a felperes megtérítési igénye csak 80.130 Ft és ennek kamatai tekintetében alapos.

A felperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az első fokú ítélet nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezését pedig részben megváltoztatta és az alperes marasztalását 1.280.654 Ft-ra és ennek az első fokú ítélet szerinti késedelmi kamataira felemelte.

A másodfokú bíróság a Csjt. 27. § (1) bekezdése és 28. § (1) bekezdése alapján, valamint a BH.2006. évi számában 82. sorszám alatt közzétett jogeset felhívása mellett arra mutatott rá, hogy mind a felperes, mind az alperes betéti társaságban fennálló vagyoni részesedése a házastársi vagyontörséghez tartozott és ugyanez volt a jogi sorsa a befolyó haszonnak és a tartozásnak is. Mivel nem merült fel adat arra vonatkozóan, hogy bármelyik házastárs a külön vagyona terhére teljesítette volna vagyoni hozzájárulását, az általuk teljesített vagyoni hozzájárulásokat a peres felek jogviszonyában egyenlő arányúnak kell tekinteni, függetlenül attól, hogy a társasági szerződés a vagyoni hozzájárulások arányát 9/10-ed - 1/10 arányban határozta meg. Egyenlő arányban terhelte tehát a peres feleket a perbeni 3.001.308 Ft tartozás megfizetése is, ezért a felperes megalapozottan kérte 1.280.654 Ft és kamataiban az alperes marasztalását.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében - tartalmát tekintve - a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az első fokú ítélet helybenhagyását kérte. Előadása szerint a jogerős ítélet sérti a Csjt. 27. § (1) bekezdésében, továbbá az 1997. évi Gt. 85. § (2) bekezdésében írtakat.

A felülvizsgálati kérelem szerint a betéti társaságot a cégbíróság végelszámolási eljárás lefolytatása után már 2003. október 7-én törölte a cégjegyzékből. A végelszámolás folyamatban léte alatt a peres felek a perbeni tartozásról nem szereztek tudomást. A felek között 2004. november 24-én - életközösségük megszakadásának napján - a vagyontörség megosztása tekintetében megállapodás jött létre, de mivel ekkor sem tudtak a perbeni tartozás fennállásáról, arról a megállapodásban nem rendelkeztek. A perbeni követelés csak 2005. február 23-án „hatályosult”, amikor a bíróság meghozta a megtérítési igény alapjául szolgáló, a peres felek egyetemleges marasztalásáról szóló ítéletet.

A felülvizsgálati kérelemben kifejtett álláspont szerint a felek a betéti társaság társasági szerződésében akként állapodtak meg, hogy a bt. nyeresége és vesztesége vagyoni hozzájárulásuk arányában oszlik meg a tagok között és az 1997. évi Gt. előírásainak mindenben megfelelő e rendelkezést a bíróság nem anulálhatja. Jogszabálysértően alkalmazta a jogerős ítélet a Csjt. 27. § (1) bekezdését, mert a tartozás „hatályosulásakor”, „jogi keletkezésekor” házastársi életközösség már nem állt fenn a felek között, az életközösség megszakadása után pedig a Csjt. 27. § (1) bekezdés alkalmazásának már nincs helye. A jogvita elbírálása során tehát a társasági szerződésben írtak, illetve az 1997. évi Gt. 85. § (2) bekezdésének rendelkezései az irányadók.

A felülvizsgálati kérelem fentiek mellett azt is sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság 76.800 Ft kereseti illeték megfizetésére is kötelezte az alperest a felperes javára, holott az alperes részére az elsőfokú bíróság személyes költségmentességet engedélyezett.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását indítványozta.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között bírálta, bírálhatta felül és arra az álláspontra jutott, hogy a felülvizsgálati kérelem alaptalan, a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem minősül jogszabálysértőnek.

A Csjt. 27. § (1) bekezdése szerint a házasság megkötésével a házastársak között a házassági életközösség idejére házastársi vagyontársaság keletkezik, hacsak a felek szerződéssel eltérően nem rendelkeztek (27. § (2) bekezdés). A Csjt. 31. § (2) bekezdése pedig azt mondja ki, hogy a vagyontársaság a házassági életközösség megszűnésekor ér véget. A Csjt. 27. § (1) bekezdésének második mondata akként rendelkezik, hogy a házastársak osztatlan közös tulajdona mindaz, amit a házassági életközösség ideje alatt, akár együttesen, akár külön-külön szereztek - kivéve azt, ami valamelyik házastárs külön vagyonához tartozik - közös vagyon továbbá a külön vagyonnak a házassági életközösség fennállása alatt keletkezett haszna is. Ennek megfelelően, ha az egyik házastárs az életközösség fennállása alatt nem különvagyona terhére szerzett egy gazdasági társaságban vagyoni részesedést, akkor a házastársak belső jogviszonyát tekintve a tag házastárs e vagyonrészén attól függetlenül létrejön a házastársak osztatlan közös tulajdona, hogy csak az egyik házastárs tagja a gazdasági társaságnak. Az egységes bírói gyakorlat szerint házastársi közös vagyonnak minősül az az érték is, amely a gazdasági társaság tagját tagsági jogviszonya megszűnésekor, vagy magának a társaságnak a megszűnésekor megilleti. Nemcsak a vagyontársaság alatt bármelyik házastárs által nem a különvagyon terhére szerzett vagyontárgyak, vagyoni értékű jogok és követelések képezik a házastársak egyenlő arányú tulajdonát, hanem a házastársi vagyontársaság fennállása alatt keletkezett - nem külön vagyoni jellegű - adósságok, tartozások, kötelezettségek is. A házastársi vagyontársasághoz tartozó e negatív vagyonelemek vonatkozásában is irányadónak kell tekinteni a Csjt. 27. § (1) bekezdésében írtakat.

A peres felek házasságának felbontásáról a Budapesti XX., XXI. és XXIII. kerületi Bíróság 2005. március 18-án meghozott ítéletében rendelkezett és ezen ítéletből kitűnően a felek házasságkötésére 1998. szeptember 12-én, életközösségük mindenre kiterjedő megszakítására pedig - a felülvizsgálati kérelmében írtakkal szemben - 2004. májusában került sor. Ebből következően a peres felek házastársi vagyontársasága 1998. szeptember 12. és 2004. május között állt fenn, függetlenül attól, hogy a peres felek csak 2004. november 24-én megkötött peren kívüli egyezségükben rögzítették, hogy milyen tartalommal kívánnak a házassági bontóper

során egymással egyezséget kötni. A peres felek a bt-t 1999. szeptember 9-én alapították, 1999. szeptember 23-án kötöttek az R. Sz.-el üzemeltetési szerződést, a bt. cégjegyzékből való törlésére pedig 2003. október 7-i hatállyal került sor. E tényeknek a fentebb írtakkal való egybevetéséből pedig az következik, hogy a betéti társaságnak az R. Sz. felé fennálló tartozása a házastársi vagyontársaság fennállása alatt keletkezett és mind a beltag felperes, mind a kültag alperes társasági részesedését terhelő tartozás a Csjt. 27. § (1) bekezdése értelmében a vagyontársasághoz tartozó közös adósságnak minősül. A bt. cégjegyzékből való törlése nem zárta ki a bt. hitelezőjének a megszűnt cég tagjaival szembeni igényérvényesítését, - az 1997. évi Gt. 54. §-a kifejezetten lehetővé tette, hogy a hitelező a gazdasági társaság megszerzése után is felléphessen az ott írt határidőn belül gazdasági társaságot terhelő kötelezettségek érvényesítése érdekében - és ennek megfelelően került sor az R. Sz. keresete alapján az alpereseket egyetemlegesen marasztaló ítélet meghozatalára.

Helyesen állapította meg a jogerős ítélet, hogy a vagyontársaság fennállása alatt keletkezett közös adósság a Csjt. 27. § (1) bekezdése értelmében a peres feleket egymás között, egyenlő arányban terheli. Nincs jelentősége annak, hogy az R. Bíróság az életközösség megszakadása után - 2005. február 23-án - hozta meg a peres felek egyetemleges marasztalásáról szóló ítéletét, ez a körülmény nem befolyásolta, hogy a másodfokú bíróság a Csjt. 27-28. §-ában írtakat tekintse irányadónak a jogvita elbírálásánál. Döntő jelentősége ugyanis annak volt, hogy a perbeni megtérítési igény a peres felek házastársi vagyontársaságának időtartama alatt keletkezett, de a vagyontársaság megszűnése után kifizetett adóssághoz kapcsolódott. A közös adósság fele része abban az esetben is terhelte volna az alperest, ha a peres felek közül csak a felperes lett volna tagja a bt-nek. A perbeni megtérítési igény elbírálása szempontjából annak sem volt jelentősége, hogy a peres felek, mint a bt. tartozásaiért mögöttes felelősséggel tartozó személyek marasztalására egymás között egyenlő, vagy ettől eltérő arányban, vagy egyetemlegesen került sor, mert a peres felek belső jogviszonyában való elszámolás során ettől függetlenül a Csjt. szabályai az irányadók, figyelemmel arra is, hogy a peres felek között 2004. november 24-én létrejött peren kívüli egyezség nem rendelkezett az R. Bíróság előtt folyamatban lévő perben esetleg megítélendő tartozás felek közötti viselésének arányairól.

Alaptalanul sérelmezte az alperes azt is, hogy a másodfokú bíróság a felperes által lerótt 76.800 Ft kereseti illeték megfizetésére kötelezte az alperest a felperes javára. A Pp. 78. § (1) bekezdése szerint a pernyertes fél költségeinek megfizetésére a pereszes felet kell kötelezni, a Pp. 86. § (3) bekezdése pedig kimondja, hogy a költségmentesség nem érinti az ellenfél javára megítélt perköltségek megtérítésének kötelezettségét. Figyelemmel arra is,

hogy a kereseti illeték lerovására tekintettel a 6/1986./VI.26./ IM rendelet 13. § (1) bekezdését alkalmazni nem lehetett, azt kell megállapítani, hogy az alperes által sérelmezett ítéleti rendelkezés a jogszabályoknak megfelelt.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta és a Pp. 270. § (1) bekezdése, valamint 78. § (1) bekezdése alapján az alperest kötelezte a felperes ügyvédi munkadíj formájában felmerült felülvizsgálati perköltségének megfizetésére, melyet a Legfelsőbb Bíróság ÁFA-val növelt összegben állapított meg a 32/2003./VIII.22./ IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján.

Az alperes által le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték a 6/1986./VI.26./ IM rendelet 14. §-a alapján az államot terheli.

Budapest, 2010. március 30.

Dr.Vezekényi Ursula sk.a tanács elnöke

Dr.Lőrincz Györgyné sk.előadó-bíró

Gyöngyösiné dr.Gyügyei Klára sk. bíró